
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חברה ומגדר: סוגיות סוציולוגיות - 3278

תאריך עדכון אחרון 04-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מיכל אסא-ענבר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: michal.assa-inbar@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

חיי היומיום שלנו מתנהלים בתוך ידע חברתי שאנו לומדים, מייצרים ומקבעים בכל יום מחדש. בני האדם פועלים כשהם מצוידים, מי יותר ומי פחות, בידע החברתי הזה. הכרת זירות הפעולה ואופני הפעולה חיונית עבור מי שעתידיים להתעסק בשיפור רווחת חייהם של בני האדם, החל מטיפול במצוקות וקשיי היומיום ועד לקביעת מדיניות חברתית. במסגרת הקורס, אציע לחשוף את הידע החברתי המובן מאליו ולהפוך אותו משקוף לנראה באמצעות הפרספקטיבה הסוציולוגית. מהלך השיעורים יתבסס בחלקו הראשון על תשתית של מושגי יסוד ותיאוריות סוציולוגיות מרכזיות ובחלק השני, נעמיק בפרספקטיבה המגדרית והתפתחות המחשבה הפמיניסטית. בחלק האחרון נבחן באופן ביקורתי ובאמצעות המשקפיים הסוציולוגיות והעדשות המגדריות את רכיבי הפרופסיה של העבודה הסוציאלית.

מטרות הקורס:

1. תכירו את נקודת המבט הסוציולוגית באמצעות מושגי יסוד ותיאוריות מרכזיות.
2. תפתחו מיומנויות הבנה וניתוח באמצעות המשקפיים המגדריות.
3. תוכלו לאמץ פרספקטיבה ביקורתית-פמיניסטית על תחום העבודה הסוציאלית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. תוכלו להשתמש בתיאוריות סוציולוגיות כדי לנתח סיטואציות חברתיות.
2. תוכלו להתבונן על חיי היומיום האישיים שלכם באמצעות כלים סוציולוגיים ומשקפיים מגדריות.
3. תכירו במשקל שיש לתרבות ומגדר בתוך תחום העיסוק של העבודה הסוציאלית.

דרישות נוכחות (%):

80

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

רעיונות מרכזיים בסוציולוגיה:

- פגישה עם הסוציולוגיה
- חיברות ותרבות
- פרדיגמות מרכזיות
- יחסי אדם-חברה
- משפחה מנק' מבט סוציולוגית
- מבוא למגדר ולמחשבה הפמיניסטית:
- מבוא ומושגי יסוד

- חדר משלך: התפתחות המחשבה הפמיניסטית
-גבריות
מבט מגדרי ותרבותי על עבודה סוציאלית
- עבודה סוציאלית פמיניסטית
- הקשרים תרבותיים ומגדריים של העבודה הטיפולית

חומר חובה לקריאה:

- ברגר, פיטר (1970). הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה. תל אביב: עם עובד. (פרק 2: "סוציולוגיה כצורה של תודעה", עמ' 33-60).
- אליאס, נורברט (תרגום: אלגזי, גדי) (2000). תהליך הציוויליזציה. זמנים: רבעון להיסטוריה, כרך 70: 84-89.
- אביאלי, ניר (2012). על האש: בשר, כוח, מרחב ולאומיות ביום העצמאות הישראלי. סוציולוגיה ישראלית, יד(1): 83-109.
- משונים, ג'ון (1997). סוציולוגיה. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. (עמ' 22-16)
- אילוז, אווה (2002). תרבות הקפיטליזם, תל אביב: הוצאת משרד הבטחון. ("קארל מרקס: הקפיטליזם ככזב", עמ' 35-28).
- גידנס, אנתוני (2013). "ניהול רושם" בתוך: סוציולוגיה. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 225-237.
- Bowlby, Rachel. 2015. A Child of one's own: Parental Stories. Oxford Press. Pp. 1-12.
- טריגר, צבי (2014). פשעים נגד הפטריארכיה: ניאוף, הפלות והומוסקסואליות במשפט ובתרבות. תל אביב: מודן הוצאה לאור ומשרד הבטחון. ("הפטריארכיה: קווים לדמותה", עמ' 23-13).
- ברקוביץ', ניצה (2006). "פמיניזם". בתוך: אורי, רם וניצה ברקוביץ' (עורכים) אי/שוויון. באר-שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון. עמ' 324-331.
- פרידן, בטי (1975) [2006]. הבעיה שאין לה שם. בתוך: באום, דלית ואחרות (עורכות), ללמוד פמיניזם: מקראה. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים. (עמ' 48-61).
- פירסטון שולמית ואחרות (1969) [2006]. מניפסט רדסטוקינג. בתוך: באום, דלית ואחרות (עורכות), ללמוד פמיניזם: מקראה. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים. (עמ' 66-62).
- קרומר-נבו, מיכל וקומם, מיכל (2012). הצטלבות מיקומי שוליים: מסגרת מושגית לפרקטיקה של עבודה סוציאלית פמיניסטית עם נערות. חברה ורווחה, ל"ב (3), 347-374.
- באום, נחמי (2007). המגדר הנאלם: התיחסות העבודה הסוציאלית אל הגבר כלקוח. חברה ורווחה, כו' (2), 219-236.
- פלד, עינת וקרומר-נבו, מיכל (2012). עבודה סוציאלית פמיניסטית. בתוך מ. חובב, א. לוונטל וי. קטן (עורכים). עבודה סוציאלית בישראל. ת"א: הוצאת הקיבוץ המאוחד. 479-505.
- בן דוד, עמית ורבין, קלייר (1999). הבדלי עדה ומגדר בטיפול: הרעיון שבבסיס הגישה. בתוך: רבין, קלייר (עורכת), להיות שונה בישראל: מוצא עדתי ומין בטיפול בישראל. תל-אביב: הוצאת רמות. עמ' 11-23.

חומר לקריאה נוספת:

- בורדייה, פייר (2005) [1984]. שאלות בסוציולוגיה. תל-אביב: רסלינג. ("מדע עוכר שלוה", עמ' 33-46).
- פסואה, פרננדו (2006). ספר האי נחת. תל-אביב: הוצאת בבל. (עמ' 201-200).

ברגר, פיטר ולאקמן, תומאס. 1994 [1967]. "מיסוד". בתוך: רוט-הלר, ד' ונווה, נ' (עורכים), היחיד והסדר החברתי. תל אביב: עם עובד. (עמ' 395-408).

דירקיהיים, אמיל (2002 [1897]). התאבדות. תל אביב: הוצאת נמרוד. (התאבדות אגואיסטית (א'), עמ' 87 - 99; התאבדות אגואיסטית (ב'), עמ' 101 - 117).

מרקס, קארל (1965). כתבי שחרות. תרגום, מבוא והערות: ש' אבינרי מרחביה: ספרית פועלים. (כתבי-יד כלכליים-פילוסופיים, חלק ד: העבודה המנוכרת, עמ' 118-130).

גופמן, ארווינג (1989 [1959]). הצגת האני בחיי היומיום. תל-אביב: הוצאת רשפים. הקדמה, עמ' 13-24.

אילוז, אווה (2002). תרבות הקפיטאליזם, תל אביב: הוצאת משרד הבטחון. ("מקס ובר: רציונאליות ללא נחת". עמ' 42-49).

הרצוג, חנה (2006). "מגדר". בתוך: רם, אורי וניצה ברקוביץ' (עורכים) אי/שוויין. באר-שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון. עמ' 220-227.

וולף, וירג'יניה (1929 [2006]). חדר משלך. תל-אביב: הוצאת ידיעות אחרונות וספרי חמד. (פרק 2: עמ' 35-51).

ריץ', אדריאן (1989 [1976]). ילוד אשה. תל-אביב: הוצאת עם עובד. פרק 2: "הייעוד המקודש", עמ' 70-84.

דהאן-כלב, הנרייט (2002). "כמה שאת יפה, לא רואים שאת מרוקאית". בתוך: צלרמאיר, מיכל ופרי פנינה (עורכות). מורות בישראל: מבט פמיניסטי. תל אביב: הקיבוץ המאוחד. (עמ' 174-186)

Abbott, Franklin (1998). *Boyhood: Growing up Male*. California: Crossing Press. (pp 3-8, 31-33).

חקק, יוחאי (2009). איזהו גיבור? "הכובש את יצרו" פוגש גוף גברי חילוני. סוציולוגיה ישראלית. יא(1): 159-189.

ברשטלינג, אורית, קומם, מיכל ופסח נירית (2020). "הפוליטיקה של הדאגה: רפלקסיה ביקורתית בעבודה סוציאלית עם נערות בהריון לא מתוכנן". בתוך: קרומר-נבו, מיכל ואחרות (עורכות), ביקורת בפעולה: פרקטיקות ביקורתיות בשדה החברתי בישראל. תל-אביב: רסלינג. עמ' 417 - 448.

נוסבאום, תמר ושפיגלמן רבקה (2012). "רגישות תרבותית של מטפלים שאינם דתיים בעבודה עם ילדים והורים חרדים", בתוך: קפלן, קימי ושטדלר נורית (עורכים), מהישרדות להתבססות: תמורות בחברה החרדית בישראל וחקירה. ירושלים: מכון ון ליר. עמ' 176-192.

גודמן, יהודה (2003). "קולות מ'ספינת השוטים': מאבקי זהות במסגרות טיפול חרדיות". בתוך: סיון, עמנואל וקפלן, קימי (עורכים). חרדים ישראלים: השתלבות בלא טמיעה? ירושלים: מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 134-170.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 0 %
 הגשת עבודה 30 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: